

Literatura

ERMITA: CAMÍ I SÍMBOL

JOAN CAVALLÉ
Director de la Casa de les Lletres de Tarragona

Crítica

Poema. Jordi Llavina tracta una ascensió o caminada fins a l'ermita de Sant Pere (la Selva del Camp) i, des d'allí, es contempla el paisatge del Camp de Tarragona

No crec que gaire gent, si no es diu Dant o és mort, pugui enunciar un vers o sintagma com ara *Nell mezzo del cammin di nostra vita*, ja que a ningú és donat el poder de conèixer en quin moment precís es produirà la visita de la Desconeguda. L'Alighieri publicava la seva *Comèdia* als 43 anys. Jordi Llavina (Gelida, 1968), l'any que tot just comença en farà 50. Si comptem que, des del s. XIV fins ara, la durabilitat de la vida s'ha allargat ostensiblement, podem arribar a la conclusió que aquest autor, que no es troba en un camí extraviat enmig d'una selva obscura, i que ja ha produït i publicat una extensa obra literària, ha fet una observació semblant a la del florentí.

Agafant les paraules en sentit literal, diríem que el camí que emprèn Llavina en aquesta *Ermita* que acaba de veure la llum (Metèora, 2017) és dreturer; la meta, ben clara; i els arbres que va trobant per la ruta no componen un bosc intransitable, sinó que es presenten en la seva personalíssima individualitat.

Des de Vetlla (premis Ausiàs March 2011 i nacional de la Crítica 2013), Llavina s'ha proposat reptes cada cop més ambiciosos. Aquest únic poema compost de 1.401 octosíl·labs descriu, o relata, la caminada (suposem que des de la plana o del mateix poble) fins a l'ermita de Sant Pere del Puig, en terme de la Selva del Camp, on l'autor té fondes arrels maternes i inesborrables records d'infantesa i adolescència. Estrictament, doncs, és un viatge, un camí, una ruta, de sentit ascendent per ser més exactes. Una mirada al paisatge que l'envolta. Però, també, una mirada cap enrere, cap als records que la pols, les pedres, l'aigua, la vegetació, el rastre d'un avió o alguna bestiola li porten a la ment.

Ara bé, més enllà d'això, aquest camí, com qualsevol altre (com els camins de Virgili seguint la ruta marcada per Dant, d'Ulisses fent cas a Homer, o de Hans Castorp obeint la ploma de Thomas Mann), és una excusa (el «desvari de memòria / i pensaments» a què es refereix l'autor) per parlar

L'escriptor de Gelida Jordi Llavina. FOTO: XULIO RICARDO TRIGO

“
**AGAFANT LES
PARAULES EN SENTIT
LITERAL, DIRÍEM QUE
EL CAMÍ QUE EMPRÈN
LLAVINA EN AQUESTA
ERMITA QUE ACABA DE
VEURE LA LLUM ÉS
DRETURER»**

de tot allò que el neguiteja. Entre altres coses, per explicar-nos allò que l'empeny a escriure. O la manera com escriu. O per fer-nos partícips de la consideració que té de si mateix: «D'ençà d'aquella edat, em sé / poma de cove que té un cop».

Aquesta petita ermita, gairebé només un mas, es converteix, precisament per la seva senzillesa i per la transcendència de la mirada, en un símbol «que cal mirar en el contrallum / de l'esperança». Pel seu caràcter de mirada oberta a l'entorn immediat i al temps

(personal) més llunyà, el lector hi trobarà reflexions i observacions de tota mena. Sobre creació literària i artística, sobre la llengua, sobre el pas inexorable del temps o sobre una cosa tan banal com la funció dels tatuatges.

Més enllà d'això, el camí de l'ermita, i l'ermita mateixa, esdevé talaia des de la qual es dibuixa, potser més amb trets simbòlics que descriptius, la comarca on s'insereix. Qualifica un oliver d'arbre comunal, potser fent referència a l'arbre al voltant del qual, segons la tradició, es trobaven els representants dels pobles que integraven la Comuna del Camp, per parlar de les seves raons i problemes.

Simbolitza, també, el paisatge, a través de la diversitat de roques, des de la pedra clara del Mèdol, amb la qual es van construir els monuments de Tàrraco, a l'arcaica llicorella que troba pel camí, lloses per bastir cabanes, sense oblidar la d'Alcover o la roja arenisca de Prades. Veure l'entorn des d'una certa alçada, com ho fa Llavina en aquest poema, converteix la seva mirada, també, en la mirada d'un déu que fa balanç dels canvis que s'han produït i decideix que algunes coses és millor no tocar-les.

De tota manera, el poeta no pot oblidar el repte més important que es marca cada vegada que escriu. Es tracta d'escriure «alguna cosa més que encara / no s'hagi compost mai, ni dit». Dir alguna cosa nova sobre qualsevol cosa. Vet aquí l'etern desafiament. Perquè, com a persona llegida que és, Llavina sap que s'ha escrit molt sobre gairebé tot. Prenguem com a exemple aquella vella idea que consisteix a lamentar-se de la brevetat de la vida. Tan breu és, que el mateix néixer s'associa gairebé al morir. Beckett, amb el seu sarcasme habitual, definia la vida com un trajecte de l'espermari al crematori. Llavina troba una felicitat (és un dir) associació entre el moment inevitable i el sonall que branden les criatures per distreure's, com si aquest sonall, agitat al bressol, constituís ja l'anunci de les exèquies. Diu, magistralment, Llavina, i l'editor té l'encert de reproduir-ho a la contraportada:

(...) *La mort branda el sonall:
vetlla el nadó –al bressol estès–,
el té a la falda. Hòrrida imatge:
la dida droga el seu vassall.
(Compra a baix preu ombres de pes,
la mercadera del carnatge.)
Jo sempre he escrit per curar el tall
que ens fa saber que no som res.*

Història

Aniversari

Tarragona commemora la fi de **la Guerra Civil**

Els actes començaran dimarts i finalitzaran el 20 de febrer

Tarragona commemora l'aniversari de la Guerra Civil amb actes culturals que comprenen des de conferències a visites guiades als anomenats Espais de la repressió franquista, com la presó de la Torre de Pilat.

Dilluns es commemora el setanta-novè any del final de la Guerra Civil a Tarragona i, segons informa el consistori, el Servei d'arxiu i documentació municipal coordina el programa d'actes. La finalitat és divulgar els antecedents, desenvolupament i efectes posteriors de la guerra a la ciutat.

Per a això, del 16 de gener al 20 de febrer s'han programat tres conferències, dues exposicions, quatre presentacions de llibres i tres visites guiades gratuïtes amb inscripció prèvia.

Els actes començaran el dimarts 16 de gener amb la presentació del llibre *Les actes de la Comissaria de defensa militar de Tarragona, 1937*, d'Àngel Archilla Navarro.

Teatre

La Sala Trono torna amb un nou espai

Tindrà una nova temporada a partir del 15 de febrer al teatre Metropol

La Sala Trono torna a la ciutat de Tarragona per oferir teatre de qualitat i contribuir a la difusió del treball de companyies i autors contemporanis. Compartirà amb un nou espai que suposarà una millora en la qualitat dels muntatges: la caixa escènica del teatre Metropol. Aquest espai acollirà la nova programació teatral a partir del 15 de febrer.

Demà es farà la presentació de la nova sala i dels espectacles que té previstos.